

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 183g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 19 alineatele (2) și (7) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative

(examinarea contestației de către Curtea Supremă de Justiție și caracterul irevocabil al deciziei)

CHIȘINĂU

23 octombrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 august 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 octombrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători [...]” din articolul 19 alin. (2) și a textului „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii” din articolul 19 alin. (7) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, ridicată de dna Marina Anton, parte în dosarul nr. 3-9/2025, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de doamnele judecătore Stela Procopciuc, Stella Bleșceaga și Diana Stănilă, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. În cadrul examinării sesizării, doamna judecătore Domnica Manole i-a prezentat Plenului o cerere de abținere de la examinarea cauzei. Analizând motivele invocate, Curtea Constituțională a decis admiterea cererii.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

4. Dna Marina Anton, judecătore la Curtea de Apel Chișinău, este subiect al evaluării externe a judecătorilor, pe baza mecanismului instituit prin Legea nr. 252 din 17 august 2023. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii i-a trimis Comisiei de evaluare informația referitoare la dna Marina Anton, în calitate de judecătore la Curtea de Apel Chișinău.

5. La 8 aprilie 2025, Comisia de evaluare a aprobat Raportul de evaluare¹ și i-a propus Consiliului Superior al Magistraturii să constate nepromovarea evaluării de către dna Marina Anton.

6. Prin Hotărârea nr. 330/27 din 24 iunie 2025², Consiliul Superior al Magistraturii a acceptat raportul Comisiei, a constatat nepromovarea evaluării și a dispus eliberarea din funcție a dnei Marina Anton.

7. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, dna Marina Anton a contestat-o în fața Curții Supreme de Justiție.

8. În cadrul procedurii de examinare a contestației, dna Marina Anton a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători [...]” din articolul 19 alin. (2) și a textului „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii” din articolul 19 alin. (7) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

9. Printr-o încheiere din 4 august 2025, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 2 Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nicio persoană particulară, nicio parte din popor, niciun grup social, niciun partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

¹ Raportul Comisiei de evaluare nu a fost publicat.

² Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nu a fost publicată.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngradi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 53 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 115 Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.

(3) Înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.

(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

[Art. 116 alin. (3),(4) abrogate prin Legea nr. 120 din 23.09.2021, în vigoare 01.04.2022]

(5) Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.

(5¹) Judecătorii au doar imunitate funcțională în condițiile legii.

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

(7) Funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.”

Articolul 119 Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

Articolul 120

Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative sunt următoarele:

Articolul 19

Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor

„[...]”

(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de cel mult 30 de zile **de un complet de judecată format din 3 judecători** care au promovat evaluarea. Nu se admite recuzarea întregului complet de judecată, precum și depunerea cererii de recuzare cu rea-credință în mod repetat, abuziv, cu scopul de a tergiversa procesul de examinare a contestației.

[...]”

(7) **Decizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii.** Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

12. Autoarea sesizării susține că textul „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători [...]” are un caracter limitativ în raport cu prevederile Codului administrativ. În opinia autoarei, la examinarea contestațiilor în baza Legii nr. 252 din 17 august 2023, Curtea Supremă de Justiție nu poate decide judecarea acestor cauze în complete de 5 sau, după caz, de 9 judecători, spre deosebire de alte categorii de litigii.

13. Totodată, autoarea excepției menționează că judecarea contestației într-un complet de 3 judecători trezește dubii referitoare la imparțialitatea completului de judecată al Curții Supreme de Justiție și la unele influențe instituționale din partea Consiliului Superior al Magistraturii asupra magistraților.

14. Referitor la textul „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii”, autoarea excepției afirmă că acesta îi limitează posibilitatea de a contesta soluția instanței în fața unui număr mai mare de judecători ai Curții Supreme de Justiție, circumstanță care afectează dreptul la un proces echitabil și dreptul la un „recurs efectiv”.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, ține de competența Curții Constituționale.

17. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză cu privire la examinarea contestației împotriva deciziei Consiliului Superior al Magistraturii privind nepromovarea evaluării externe de către dna judecătoare Marina Anton. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Obiecte ale excepției de neconstituționalitate sunt textele „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători [...]” din articolul 19 alin. (2) și „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii” din articolul 19 alin. (7) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative. Curtea constată că normele contestate nu au făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

20. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autoarei sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 58 din 6 iunie 2024, § 25).

21. Autoarea excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 2 (*suveranitatea și puterea de stat*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 53 (*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 114 (*înfăptuirea justiției*), 115 (*instanțele judecătorești*), 116 (*statutul judecătorilor*), 119 (*folosirea căilor de atac*) și 120 (*caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive*) din Constituție.

22. Curtea observă că, deși autoarea susține incidența articolelor 1, 2, 4, 7, 16, 23, 53, 54, 114, 115, 116 și 120 din Constituție, aceasta nu argumentează caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Examinarea unei astfel de sesizări ar presupune ca Curtea să se substituie autoarei în prezentarea argumentelor de

neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu. Prin urmare, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își bazează cerințele, să prezinte normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura causală directă între norma contestată și argumentele invocate (a se vedea DCC nr. 51 din 2 mai 2023, § 15; DCC nr. 137 din 24 octombrie 2024, § 22). Astfel, Curtea constată că în partea motivată a sesizării autoarea a argumentat doar contrarietatea normelor contestate în raport cu articolele 20 și 119 din Constituție.

23. Curtea observă că autoarea excepției afirmă că textul „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători [...]” contravine articolului 20 din Constituție, deoarece are un caracter limitativ în raport cu prevederile Codului administrativ și împiedică Curtea Supremă de Justiție să examineze contestațiile în complete de 5 sau, după caz, de 9 judecători.

24. Curtea notează că, potrivit Constituției, legislatorul are prerogativa de a reglementa, prin lege organică, organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești și a contenciosului administrativ (articolul 72 alin. (3) lit. e)), precum și procedura de judecare a cauzelor (articolul 115 alin. (4)). În exercitarea acestor prerogative, legislatorul a prevăzut că contestațiile împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor se depun la Curtea Supremă de Justiție și se examinează „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători care au promovat evaluarea” (a se vedea articolul 19 alin. (2) din Legea nr. 252 din 17 august 2023). Curtea notează că persoana supusă evaluării, în caz de dezacord cu decizia de nepromovare a Consiliului Superior al Magistraturii, este în drept să conteste hotărârea consiliului respectiv la Curtea Supremă de Justiție, care este, potrivit articolului 115 alin. (1) din Constituție, instanța judecătorească supremă din Republica Moldova.

25. În aceste condiții, Curtea nu poate reține criticile autoarei excepției precum că norma contestată poate genera unele influențe instituționale inadmisibile asupra judecătorilor din partea Consiliului Superior al Magistraturii și că aceasta ar limita numărul membrilor completului de judecată la 3 judecători și nu ar asigura dreptul de acces liber la justiție și nici dreptul la un proces echitabil al judecătorilor supuși evaluării externe. Curtea consideră că dispozițiile constituționale prin care judecătorilor li se conferă independență, imparțialitate și inamovibilitate în exercițiul funcției (articolul 116 alin. (1) din Constituție) împreună cu cerințele referitoare la abilitățile și experiențele profesionale impuse judecătorilor Curții Supreme de Justiție (a se vedea articolul 7 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție) asigură subiecții evaluării cu garanțiile unui proces echitabil. În același timp, Curtea menționează că în cazul existenței unor circumstanțe obiective, care ar putea trezi dubii referitoare la imparțialitatea unui judecător care participă la examinarea cauzei, părțile în proces dispun de instrumente procesuale suficiente pentru a înlătura magistratul incompatibil de la judecarea cauzei, cum ar fi, de exemplu, instituția recuzării. Din aceste motive, Curtea nu poate reține incidența articolului 20 din Constituție.

26. Referitor la textul „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii”, autoarea excepției a pretins că prevederea criticată îi limitează posibilitatea de a contesta soluția instanței în fața unui număr mai mare de judecători ai Curții Supreme de Justiție, circumstanță care afectează dreptul la un proces echitabil și dreptul la un „recurs efectiv”.

27. Deși autoarea excepției invocă în acest capăt al sesizării prevederile articolului 20 din Constituție, Curtea observă că argumentele autoarei se referă, în principal, la dispoziția articolului 119 din Constituție, care garantează folosirea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești.

28. În jurisprudența sa, Curtea a examinat problema asigurării dublului grad de jurisdicție în materia procedurii stabilite de Legea nr. 26 din 10 martie 2022, referitoare la evaluarea integrității etice și financiare a candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Astfel, în Decizia nr. 42 din 6 aprilie 2023, Curtea a menționat că nici Constituția, nici Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în toate procedurile judecătorești. Articolul 119 din Constituție stabilește că împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate pot exercita căile de atac „în condițiile legii”. Dreptul la un dublu grad de jurisdicție, garantat de articolul 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, se referă doar la unele cazuri din materia penală (DCC nr. 42 din 6 aprilie 2023, § 144).

29. De asemenea, în cauza *Xhoxhaj v. Albania*, 9 februarie 2021, §§ 240-246, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că procedurile de verificare extraordinară a integrității judecătorilor și a procurorilor nu au putut fi asimilate unei acuzații în materie penală din perspectiva articolului 6 § 1 din Convenția Europeană. Referitor la gradul de severitate al măsurilor prevăzute în cazul nepromovării evaluării, Curtea a reținut că eliberarea din funcție reprezintă o sancțiune caracteristică unei abateri disciplinare și, în acest caz, nu poate fi calificată ca o pedeapsă (a se vedea HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 79).

30. În acest context, Curtea reiterează că dreptul la un dublu grad de jurisdicție se realizează în condițiile legii și, prin urmare, este de competența legislatorului să instituie numărul căilor de atac și condițiile în care acestea pot fi exercitate, cu respectarea prevederilor Constituției (a se vedea DCC nr. 71 din 6 iulie 2023, § 21; DCC nr. 34 din 13 martie 2025, § 26). Din acest motiv, Curtea nu poate reține incidența articolului 119 din Constituție.

31. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 183g/2025 privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] de un complet de judecată format din 3 judecători [...]” din articolul 19 alin. (2) și a textului „[d]ecizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii” din articolul 19 alin. (7) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, ridicată de dna Marina Anton, parte în dosarul nr. 3-9/2025, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 23 octombrie 2025
DCC nr. 153
Dosarul nr. 183g/2025*